

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ, 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ සහ 1958 අංක 04 දරන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථා පනතේ 14 වගන්තියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 8 හි 42 හා 43 ඡේද ප්‍රකාරව පෙර වර්ෂ වලදී සිදු වූ වැරදි අතීතානුයෝගිව ගැලපීමෙන් පසු සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංසන්දනාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත්කළ යුතු නමුත්, සංස්ථාව 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනයෙහි දක්වා තිබුණු රු. මිලියන 151.63ක් සහ 2021 වර්ෂයේ රු. මිලියන 170.45ක් වූ වැරදි නිවැරදි කිරීම්වලට අදාළ සංසන්දනාත්මක තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශ සමඟ ඉදිරිපත්කර නොතිබුණි.	මෙම අඩුපාඩුව 2023 වසර සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 හි ඡේද අංක 42 සහ 43 ප්‍රකාරව නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව අදාළ නිවැරදි කිරීම්වල සංසන්දනාත්මක තොරතුරු ගිණුම්වල දැක්විය යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 13 හි 27 ඡේදය අනුව මූල්‍ය නොවන වත්කම් සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කළ යුතු වේ. සංස්ථාව විසින් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද විස්තර අනුව සංස්ථාව සතු වතු 16න් හෙක්ටයාර් 71.38ක් වූ වලහන්දුව වතු යාය රු. මිලියන 620කට අගයකර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත්කර තිබුණු අතර ප්‍රාදේශීය වතු සමාගම් 20කට අවුරුදු 53ක දිගුකාලීන බදු පදනමට පවරා දී තිබූ ඉඩම් 280ක ආයෝජන දේපළ වටිනාකම රු. මිලියන 1,611.52ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද	මෙම අගයන් අපගේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කිරීම සුදුසු ද යන්න පිළිබඳව ජාතික විගණන කාර්යාලයෙන් උපදෙස් ලබා ගෙන ඉන් අනතුරුව අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත යොමු කිරීමට අපේක්ෂා කරමු. සංස්ථාවේ වතුයායන් 15 කට අයත් ඉඩම් සාධාරණ අගයකට තක්සේරු කර මේ වන තෙක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඉදිරිපත් කොට නොමැති වුවද එම ඉඩම් තක්සේරු කිරීමේ කටයුතු මේ වන විට ආරම්භ කර ඇත.	සියලුම ඉඩම් සහ වතු වල සාධාරණ වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් හෙළිදරව් කළ යුතුය.

සංස්ථාව සතු වතු 15කට අයත් හෙක්ටයාර් 10,918ක් කිසිදු පදනමකට අගයකර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු අතර ඉඩම් සංවර්ධන අගය ලෙස රු. මිලියන 25.35ක් පමණක් ස්ථාවර වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණි. තවද කොළඹ 10 පිහිටි ප්‍රධාන කාර්යාල ඉඩම බැංකු තක්සේරුව අනුව රු. මිලියන 590ක් වුවද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු. මිලියන 4.03ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. මේ අනුව සංස්ථාව සතු ඉඩම් සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 19 හි 57 ඡේදය ප්‍රකාරව අස්ථිත්වයේ සේවා ප්‍රතිලාභ බැඳීම ගණනයේදී ආයුගණන ක්‍රමය යොදාගැනීම සිදුකළ යුතු නමුත්, සංස්ථාව විසින් රු. මිලියන 643.92ක සේවක ප්‍රතිලාභ ගණනයේදී ආයුගණන ක්‍රමය භාවිතා කර නොතිබුණි.

ආයු ගණන ක්‍රමය සඳහා ආයු ගණකඥවරයෙකු ගේ (Actuary) සේවාව ලබා ගත යුතු වේ. මෙම සේවාව ලබා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටා ඇත්තේ ආයතන කිහිපයක් වන අතර ඔවුන්ගේ සේවාව ලබා ගැනීම සඳහා විශාල මුදලක් වැය කිරීමට සිදුවේ. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව වර්තමානයේ මුහුණපා ඇති මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් මේ සඳහා අවශ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපාදනය කරගැනීම අපහසු වී ඇති බැවින් මේ සඳහා ඉදිරියේදී අවශ්‍යය පියවර ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.

සේවා ප්‍රතිලාභ බැඳීම ගණනයේදී ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව ආයු ගණන ක්‍රමය යොදාගත යුතුය.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 41 හි 12 හා 30 ඡේදයන්හි හා ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති අංක 3.1.4.2 අනුව පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් මූලික හඳුනා ගැනීමේදී සහ සෑම වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම විකුණුම් සඳහා වියදම් අඩුකළ පසු සාධාරණ වටිනාකමට මැනිය යුතු බව දක්වා ඇතත් සංස්ථාවේ වතු 14 ක් පුරා විහිදුනු, දැව අස්වනු නෙළිය හැකි ගස් 99,502ක් ඇතුළුව ග්‍රාන්ඩ්ස්, ඇල්බිසියා, තේක්ක, යුකැලිප්ටස් යනාදී වනවගාවන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයටද නිසි තක්සේරුවකින් තොරව මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ රු. මිලියන 3,360.58 ක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

විගණකාධිපති වාර්තාවේ සඳහන් කරුණු සමඟ එකඟ වන අතර පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් තක්සේරු කිරීමේ මුල් පියවර වශයෙන් සියළුම වතුයායන් වල ඇති වානිජ වටිනාකමක් සහිත සියළුම ගස් මේ වන විට අංකනය කර වට්ටෝරු ගත කර අවසන් කර ඇත. මේ වන විට මේ සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගිණුම් සටහන් 3.1.4.2 දරන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුව පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් සාධාරණ අගයට ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 41 හි 43 ඡේදය ප්‍රකාරව ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්, පරිනත හා පරිනත නොවූ වගාවන් ලෙස වෙන වෙනම ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ අනාවරණය කර තිබුණු රු. මිලියන 29.31ක පොල්, රබර්, ගම්මිරිස් යනාදී ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල අගය එසේ වර්ගීකරණයකර ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2021 වර්ෂයේ සිට තේ වගාව පරිනත හා පරිනත නොවූ වශයෙන් වෙන් වෙන්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කර ඇත. නමුත් පොල්, රබර්, ගම්මිරිස් වැනි අනෙකුත් ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් මේ වන තෙක් පරිනත හා පරිනත නොවූ ලෙස වෙන වෙනම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කිරීමට හැකි වී නොමැත. එසේ වුවද අනෙකුත් වගාවන් අතරින් බොහෝ වගාවන් වසර 04 කට වඩා පැරණි ඒවා වන අතර ඒවා දැනටමත් පරිනත මට්ටමට පැමිණ ඇත. එබැවින් ඉදිරියේ දී අළුතින් එකතු වන වෙනත් වගාවන්ට අදාළ වියදම් පරිනත හා පරිනත නොවූ වශයෙන් වෙන් කොට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් පරිණත හා පරිණත නොවූ වගාවන් ලෙස වෙන වෙනම වර්ගීකරණය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගස් විකිණීමෙන් රු. මිලියන 96.11ක ආදායමක් උපයා තිබුණද එම ගස්වල පිරිවැය වර්ෂයේ පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ශේෂයෙන් අඩුකර නොතිබුණු බැවින් සංස්ථාවේ පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් අධි ගණනය වී තිබුණි.	රුපියල් මිලියන 96.106 ක මුදලට අදාළව කපා ඉවත් කරන ලද ගස්වල පිරිවැය 2022 වසරේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කරන අවස්ථාව වන විට හඳුනා ගැනීමට නොහැකි වූ බැවින් ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ශේෂයෙන් අඩුකර පෙන්වීමට නොහැකි වී ඇත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ගැලපිය යුතුය.
(ආ) වර්ෂයට අදාළ ස්ථාවර තැන්පතු පොළී ආදායම රු. මිලියන 0.19ක් වර්ෂයේ පොළී ආදායම් ලෙස ගිණුම්ගත නොකර ස්ථාවර තැන්පතු ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම නිසා 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ස්ථාවර තැන්පතු එම ප්‍රමාණයෙන් අධිගණනය වී තිබූ අතර ස්ථාවර තැන්පතු පොළී සමාන ප්‍රමාණයකින් ඌන ගණනය වී තිබුණි.	මහජන බැංකුවේ අංක 0466001000056675 දරණ ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුමට අදාළව 2022.09.21 වන දින සිට 2022.12.31 දින දක්වා කාලයට අදාළව ලැබිය යුතු පොලිය වන රුපියල් 186,355 ක මුදල 2022 වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී ස්ථාවර තැන්පත් ගිණුම යටතේ ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් මෙම ගැටළුව පැන නැගී ඇත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව පොළී ගැලපීම කළ යුතුය.
(ඇ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය අනුව ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් මුදල් ගලායෑම් තුළ ස්ථාවර තැන්පතුවල ආයෝජනය රු. මිලියන 0.36ක් වුවද ස්ථාවර තැන්පතු උපලේඛනය අනුව එය රු. මිලියන 0.24 ක් වූ බැවින් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් මුදල් ගලායෑම් වටිනාකම රු.මිලියන 0.12 කින්	සමාලෝචිත වර්ෂයේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය තුළ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලට අදාළ මුදල් ප්‍රවාහ යටතේ ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජන වශයෙන් දක්වා ඇති රුපියල් 359,413 ක අගය තුළ 2022.09.20 සිට 2022.12.31 වන කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ වන පොළී ආදායමක් ඇතුළත් වී ඇත. එබැවින් විගණන	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව මුදල් ගලායෑම් ගැලපීම කළ යුතුය.

අධිගණනය වී තිබුණි.

වාර්තාවේ දක්වා ඇති ආකාරයට ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් මුදල් ගලා ඒම රුපියල් 239,760ක් ලෙස නිවැරදි කරනු ඇත.

(ඇ) ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ වතුයායන් අතර හා එකිනෙක වතුයායන් අතර සිදුවන ගනුදෙනු පිළිබඳ වාර්තා කිරීම සඳහා පවත්වාගෙන යනු ලබන ජංගම ගිණුම් වර්ෂය අවසානයේ දී තුලනය විය යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට නිරවුල් නොකළ රු.මිලියන 156.62ක හර ශේෂයක් පැවති අතර එය වෙනත් ණයගැතියෝ ලෙස ජංගම වත්කම්වල ඇතුළත් කර තිබුණි. මේ අනුව ජංගම ගිණුම් විධිමත්ව පවත්වා නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

2022 වසරට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ වතුයායන් අතර ජංගම ගිණුම් තුළ වර්ෂය අවසානයේ එකිනෙකට හිලවී නොවූ රු.156,615,421ක ශේෂය තුළ දැක්වෙන්නේ 2021 වසරට පෙර පැවති හිලවී නොවූ ශේෂයන්ගේ එකතුවකි. 2021 සහ 2022 වසර වලට අදාළ බොහොමයක් ශේෂයන් හිලවී කර ඇති අතර 2021 වසරට පෙර සිට ඉදිරියට ගෙන ආ ඉහත සඳහන් ශේෂයන් ගැන වැඩිදුර සොයාබලා 2023 වසරේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී හැකිතාක් දුරට නිවැරදි කරනු ඇත.

ජංගම ගිණුම් ශේෂයන් නිවැරදිව තුලනය කළ යුතුය.

1.5.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

	විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු.	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම රු.	වෙනස රු.	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	දේපළ පිරියත හා උපකරණ	මිලියන 442.44	මිලියන 329.92	මිලියන 112.53	දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ නිවැරදි ස්ථාවර ලේඛණයක් නොතිබීම මෙම වෙනසට හේතු වී ඇත.	දේපළ පිරියත පිළිබඳ වෙනස්කම් සොයා බලා අවශ්‍ය සැසඳුම් සිදුකර නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.
(ආ)	ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්	මිලියන 421.33	මිලියන 421.24	මිලියන 0.09	අඹ සහ කෙසෙල් වගාවට අදාළ වටිනාකම් උපලේඛණයට ඇතුළත් කර නොමැති අතර රුපියල් 94,862.42ක් වූ එම වටිනාකම හා තේ, ගම්මිරිස්, රබර් පුවක්, කුරුඳු යන වගාවන්ට අදාළ රු. 20,981 ක වෙනසක් ද පවතින අතර එම වෙනසට හේතුව අධ්‍යයනය කර නිවැරදි කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ඇත.	ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල වෙනස්කම් පිළිබඳ සොයා බලා අවශ්‍ය සැසඳුම් සිදුකර නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.

(ඇ)	බැංකු ශේෂය	මිලියන 4.33	මිලියන 4.27	මිලියන 0.06	කෙටුම්පත් විගණකාධිපති වාර්තාවේ රු. 4,237,303 ක් ලෙස සටහන් වුවද වතුයායන් කිහිපයක ප්‍රධාන බැංකු ගිණුම් වලට අමතරව රු.36,482.89 බැංකු ශේෂයන් පැවත ඇති අතර එය විගණකාධිපති වාර්තාවේ සඳහන් අගයට එකතු වී නොමැත. ඉතිරි වෙනසට හේතු වී ඇත්තේ ගෝමර වතුයායට අයත් බැංකු ගිණුමේ ශේෂය, ගිණුම්කරණ පැකේජයේ අතැති මුදල් ගිණුමේ සටහන් වීමත්, අතැති මුදල් ගිණුමේ ශේෂය බැංකු ගිණුමේ ශේෂය ලෙස සටහන් වීම නිසාය. තවද 2019 සහ 2021 යන වසර වල වතුයායන් කිහිපයකට අදාළ ආරම්භක බැංකු ශේෂයන්ගේ පැවති වෙනසක්ද විගණන වාර්තාවේ සඳහන් වෙනසට හේතු වී ඇත.	බැංකු ශේෂයෙහි පවතින වෙනස්කම් පිළිබඳ සොයා බලා අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදුකර නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.
-----	------------	-------------	-------------	-------------	--	---

1.5.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

	විෂය	මුදල රු.	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂය	මිලියන 176.7	ශේෂ සනාථන, උපලේඛණ	ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂයන් තුළ ඇතුළත් රුපියල් මිලියන 233.571 ක ශේෂයන් සඳහා, ශේෂ සනාථනයන් විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ හැකිය. 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී මෙම ශේෂයන් අතුරින් දීර්ඝ කාලයක සිට ඉදිරියට ගෙන එන ලද මෙතෙක් නිරවුල් නොකරන ලද ශේෂ සම්බන්ධයෙන් වැඩි දුර අධ්‍යයනය කොට අවශ්‍ය සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.	ශේෂයන් සනාථ කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ)	වෙළඳ හා වෙනත් ලැබිය යුතු ශේෂය	මිලියන 144.83	ශේෂ සනාථන, පසුකාලීන නිරවුල් කිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු	මෙම ශේෂයන් සම්බන්ධයෙන් විගණනයෙන් පැහැදිලි කිරීම් ලබාගෙන ඒ සම්බන්ධයෙන් විගණනය වෙත තොරතුරු ලබා දෙනු ඇත.	ශේෂ සනාථනයන් හා පසුකාලීන නිරවුල් කිරීම් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට පැවති රු. මිලියන 301.44 ක වෙළඳ හා අනිකුත් ලැබිය යුතු ශේෂය තුළ වර්ෂ 05 ඉක්මවූ ශේෂය රු. මිලියන 52.88 ක් වූ අතර වර්ෂ 1ට වැඩි ශේෂය රු. මිලියන 10.58ක් වුවද එම මුදල් නිරවුල් කරගැනීමට සංස්ථාවට නොහැකි වී තිබුණු අතර ඒ වෙනුවෙන් ප්‍රතිපාදනයන්ද සිදුකර නොතිබුණි.</p>	<p>වර්ෂ 5 ට වඩා වැඩි ණයගැති ශේෂ අයකරගැනීම අවිනිශ්චිත තත්වයක පැවැති බැවින් 2012 වර්ෂයේදී එම ශේෂයන් වෙනුවෙන් අඩමාණ ණය යටතේ වෙන් කිරීම් සිදුකර ඇත. ඉතිරි ණයගැතියන්ගෙන් වසර දෙකකට වඩා පැරණි ණයගැති ශේෂයන් අයකරගැනීම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විට සිදුකරගෙන යනු ලබන අතර, අයකරගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පවතින ශේෂ සඳහා 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී අඩමාණ ණය යටතේ වෙන්කිරීම් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත.</p>	<p>දිගුකාලීන ලැබිය යුතු ශේෂ නිරවුල් කරගැනීමට ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගත යුතුය.</p>

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට සංස්ථාව විසින් මහජන බැංකුවෙන් රු. මිලියන 147.58ක අයිතවත් ලබාගෙන තිබුණු අතර 2020 වර්ෂයේදී ලබාගත් රු. මිලියන 100ක ණය මුදලින් කොටසක් හෝ බැංකුව වෙත ගෙවීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පැවති අයහපත් මූල්‍ය තත්වය හේතුවෙන් ගෙවීමට නොහැකිවී තිබුණි. එසේම 2022 වර්ෂය සඳහා බැංකු අයිතවේ හා ණය මුදලේ පොළිය ලෙස රු. මිලියන 40.07ක් ගෙවිය යුතු වුවද ඉන් රු. මිලියන 6.54ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා ගෙවීම්කර නොතිබුණි. තවද මෙම බැංකු ණය හා අයිත ශේෂය වර්ෂ 5 ක දිගුකාලීන ණය මුදලක් ලෙස ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාකච්ඡා පවත්වන බව කළමනාකරණය විසින් කෙටුම්පත් විගණන වාර්තාව සඳහා ලබාදෙන ලද පිළිතුර මඟින් දන්වා ඇත.</p>	<p>අප සංස්ථාව තුළ දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් දෛනික මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීමට ප්‍රමාණවත් මුදල් ප්‍රවාහයන් නොමැති වීම, 2020 වර්ෂයේ දී රුපියල් මිලියන 100 ක මෙම බැංකු ණය ලබා ගැනීමට ප්‍රධාන හේතුව විය. ඉහත කී රුපියල් මිලියන 100 ක ණය මුදලට අදාළ වාරික සංස්ථාවේ පවතින අයහපත් මූල්‍ය තත්වය නිසා නිසි වේලාවට ගෙවා දැමීමට නොහැකි විය. නමුත් 2022 වසර තුළදී බැංකු ණය පොළිය ලෙස සංස්ථාව විසින් රුපියල් මිලියන 9.31ක් ගෙවා ඇත. තවද මේ වන විට මෙම ණය මුදලින් රුපියල් මිලියන 21ක් බැංකුව වෙත ගෙවා ඇත. මෙම කෙටිකාලීන ණය මුදල සහ බැංකු අයිතව දීර්ඝ කාලීන ණය මුදලක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු මේ වන විට මහජන බැංකුව සමඟ එක්ව සිදුකර ගෙන යනු ලබන අතර එයට අදාළ ණය වාරික වසර 5ක් ඇතුළත ගෙවා නිම කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත.</p>	<p>සංස්ථාවේ මූල්‍ය අර්බුදය පිළිබඳ නිසි අධ්‍යයනයක් කර මෙම ණය ශේෂ හා පොළිය නිරවුල් කරගැනීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>

(ආ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට වසර 05 දීර්ඝ කාලයක පටන් සංස්ථාව මුහුණ පා සංස්ථාවේ මූල්‍ය ඉක්මවූ රු. මිලියන 228.81ක ණයහිමි සිටින මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් මෙම අර්බුදය පිළිබඳ නිසි ශේෂ 8ක් පැවති අතර ඒ තුළ හලාවත ණය මුදල් නැවත ගෙවා දැමීමට නොහැකි අධ්‍යයනක් කර මෙම වැවිලි සමාගම වෙත රු.මිලියන 33 ක් ණය ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කඩිනම් ද ලංකා මිනරල් සෑන්ඩ් සමාගමට සමථව සමාගමට ක්‍රියාමාර්ග ගත රු. මිලියන 25ක් ද පොහොර සංස්ථාවට රු. මිලියන 35ක් ද රාජ්‍ය සම්පත් කළමනාකරණ සංස්ථාවට රු. මිලියන 28ක් හා ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත රු. මිලියන 97 ක්ද ඇතුළත් වී තිබුණු නමුත් එම මුදල් පියවීමට සංස්ථාව විසින් කටයුතුකර නොතිබුණි.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 15 සහ 16 වන වගන්ති හා 1980 අංක 46 දරන සේවා නියුක්තිකයින් ගේ භාර අරමුදල් පනතේ II කොටසේ 16(i) සහ 27 වගන්ති	සංස්ථාවේ රු. මිලියන 637.48ක සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දායකය, රු. මිලියන 46.01ක සේවා නියුක්තිකයින්ගේ භාර අරමුදල් දායකය, රු. මිලියන 53.06ක චතුරාර්යමණ්ඩල අර්ථසාධක සංගමයේ දායකය සහ රු. මිලියන 14.48ක ලංකා වැවිලිකරුවන්ගේ අර්ථසාධක සංගමයේ දායකය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් දින දක්වා ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක හා සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදල් සඳහා ගෙවිය යුතු අධිභාර වටිනාකම පනත ප්‍රකාරව සකස්කර නොතිබුණු අතර නඩු කටයුතු වලින් තීරණය වූ පිළිවෙලින් රු. මිලියන 77.73ක් හා රු. මිලියන 6.43 ක් පමණක් අධිභාර ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් මෙම ගෙවීම් නිසි පරිදි සිදු කිරීමට නොහැකි වී ඇත. 2021 වර්ෂයේදී කම්කරු වැටුප් සියයට 34 කින් වැඩිවීම, රසායනික පොහොර අනායතය තහනම් කිරීමත් සමඟ අපගේ වතුයායන් වලට අවශ්‍ය පොහොර සපයා ගැනීමට නොහැකිවීම නිසා දළ අස්වැන්න අඩු වීම, කෝවිඩ් 19 වසංගතය හේතුවෙන් රටේ ආර්ථික කටයුතු අඩපණ වීමත් සමඟ අපගේ වාණිජ දැව සඳහා පැවති ඉල්ලුම අඩුවීම වැනි කරුණුද හේතුවී ඇත. 2023 සැප්තැම්බර් මස සිට ව්‍යවස්ථාපිත ගෙවීම්වලට අදාළ නඩු සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශව වෙත ගෙවීම් සිදු කිරීමට මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් මාසිකව රුපියල් මිලියන 21.3 ක මුදලක් ලබාදීමට එකඟ වී ඇති අතර, ඒ සඳහා වන ප්‍රථම සහ දෙවන මුදල් ලබාදීම් 2023 සැප්තැම්බර් සහ ඔක්තෝම්බර් යන මාස වලදී සිදුකර ඇත.	වර්තමාන දායක මුදල් නිසි පරිදි ගෙවීම් කළ යුතු අතර නොගෙවූ දායක මුදල් පිළිබඳ ගැටළුව කඩිනමින් නිරවුල්කර ගැනීම සිදුකළ යුතුය.

- (ආ) 1983 අංක 12 දරන පාරිතෝෂික ගෙවීම් පනතේ II වන කොටසේ 5(1) වගන්තිය සේවකයකු විශ්‍රාම ගිය හෝ මරණයට පත් වූ දින සිට දින 30 ක් ඇතුළත පාරිතෝෂික ගෙවීම් කළ යුතු වුවත් සංස්ථාව විසින් ඒ අනුව නියමිත දිනට පාරිතෝෂික නොගෙවීම හේතුවෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු පාරිතෝෂික වටිනාකම රු. මිලියන 552.31ක් විය. 2022 වර්ෂය අවසාන වන විට පාරිතෝෂික සඳහා ගෙවිය යුතු අධිභාර වටිනාකම පනත ප්‍රකාරව සකස්කර නොතිබුණු අතර නඩු කටයුතු වලින් තීරණය වූ රු. මිලියන 20.62ක අධිභාර ප්‍රමාණයක් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් අදාළ ආයතන මුදල් ගෙවීම් නිසි පරිදි සිදු කිරීමට නොහැකි වී ඇත. කම්කරු වැටුප් සියයට 34 කින් වැඩිවීම, රසායනික පොහොර ආනයනය තහනම් කිරීම, කොවිඩ් 19 වසංගතය සහ අපගේ වාණිජ දැව සඳහා පැවති ඉල්ලුම අඩුවීම වැනි කරුණු හේතුවෙන් සංස්ථාවේ මූල්‍ය අර්බුදය තවදුරටත් උග්‍ර මට්ටමකට පත් වී ඇත. ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් නිසි පරිදි පියවීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඇ) 2016 දෙසැම්බර් 29 දිනැති අංක 30/2016 දරන රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයේ 3.1 ඡේදය සෑම ඉන්ධන පරීක්ෂාවකටම පසු මාස 12 ක කාල සීමාවකින් පසුව හෝ කිලෝමීටර් 25,000 ක දුර ප්‍රමාණයක් ධාවනය කිරීමෙන් පසුව හෝ එන්ජිම සම්බන්ධ ප්‍රධාන අළුත්වැඩියාවකට පසුව හෝ යන කාරණා අතුරින් මූලිකම යෙදෙන අවස්ථාවට පසුව ඉන්ධන පරීක්ෂාවක් කලයුතු වුවද සංස්ථාවේ වාහන සම්බන්ධයෙන් එවැනි පරීක්ෂාවක් සිදුකර නොතිබුණි. අදාළ චක්‍රලේඛ අධ්‍යයනය කොට ඉන්ධන දහන පරීක්ෂාව කල යුත්තේ කෙසේද යන්න අධ්‍යයනය කර ඇත. මෙම පරීක්ෂාව සඳහා අධික පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බැවින් සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්වයද ඒ සඳහා ගැටළුකාරී වී ඇත. ඉදිරියේදී ආයතනයේ ඉහල කළමනාකාරිත්වය සමග සාකච්ඡා කර අදාළ චක්‍රලේඛ අනුව කටයුතු කරනු ඇත. චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව ඉන්ධන පරීක්ෂා කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.
- (ඈ) 2018 මාර්තු 19 දිනැති අංක 01/2018 දරන වත්කම් කළමනාකරණ චක්‍රලේඛයේ 2 (අ) ඡේදය සහ 2015 ජූලි 10 දිනැති අංක 02/2015 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛයේ 02 ඡේදය වතුයායන්හි හා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වර්තමානය වන විට භාවිතයට ගත නොහැකි අපහරණය කලයුතු මට්ටමේ පවතින ලොරි රථ 15 ක්, ට්‍රැක්ටර් හා ටොලර් 09 ක්, කාර් රථ 06 ක්, ජීප් රථ 05 ක්, ගිලන් රථ 01 ක්, මෝටර් සයිකල් 30 ක් සහ වතුර බවිසරයක් වශයෙන් සමස්ත වාහන 67ක් විගණිත දිනය වන විටත් අපහරණය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. ආයතනයේ සියළුම වාහන සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂා කර බලා මේ වන විට ධාවන තත්වයේ ඇති වාහන හා ධාවන තත්වයේ නොමැති වාහන වෙන් වෙන්ව හඳුනා ගෙන ඇත. මෝටර් රථ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් පරීක්ෂා කර අබලි ද්‍රව්‍ය ලෙස විකිණීම සඳහා වාහන 61ක් නිර්දේශ කර ඇත. චක්‍රලේඛ විධිවිධාන අනුව භාවිතයට ගත නොහැකි වාහන අපහරණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර අළුත්වැඩියා කළ හැකි වාහන නිසි අළුත්වැඩියාවකින් පසුව භාවිතයට ගත යුතුය.

1.8 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් බදු (සංශෝධන) පනතේ 90 හා 93 වගන්ති ප්‍රකාරව ව්‍යාපාරයකින් ලබන ආදායම මත ස්වයං තක්සේරු පදනම මත කාර්තුවක් අවසානයේ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට පිළිවෙලින් අගෝස්තු 15, නොවැම්බර් 15, පෙබරවාරි 15 හා ඊළඟ වර්ෂයේ මැයි 15 යන දින හෝ ඊට පෙර ආදායම් බදු ගෙවිය යුතුය. ඉතිරි බදු මුදලක් වෙනත් ඊළඟ වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් 30 දින හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතු නමුත් සංස්ථාව විසින් එබදු බදු වාර්තා පසුගිය වර්ෂ 15කට වැඩි කාලයක සිට ඉදිරිපත්කර නොතිබුණි. 2022 වර්ෂය සඳහා ගිණුම්කරණ ලාභය රු. මිලියන 19.67ක් පැවතියද ස්වයං තක්සේරු පදනම මත අදාළ ආදායම් බදු වාර්තා 2023 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් යවා නොතිබුණි. පසුගිය වර්ෂ 27 කාලය තුළ (1995-2021) වර්ෂ 4 කදී පමණක් ලාභ ලබා තිබූ බැවින් බදු ගෙවීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති නොවන බව ද මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා වූ සටහන් මඟින් හෙළිදරව් කර තිබුණි.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව විසින් 2022 වර්ෂය හැර පෙර මූල්‍ය වර්ෂයන් හිදී දිගින් දිගටම අලාභ වාර්තාකර ඇති බැවින් පෙර වර්ෂයන් සඳහා මේ දක්වා ආදායම් බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැත. 2022 වර්ෂයේදී සංස්ථාව විසින් රුපියල් මිලියන 19.672 ක ලාභයක් වාර්තා කර ඇත. 2022 වසරට අදාළ ආදායම් බදු වාර්තා ආදායම් බදු උපදේශකවරයෙකු ගේ සහය මත මේ වන විට සකස් කරමින් පවතී. තවද අප විසින් මේ වන විට දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාළ නිලධාරීන් හමු වී පෙර වර්ෂයන්ට අදාළ ආදායම් බදු වාර්තා මේ දක්වා ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි වීම සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් ලබාගෙන ඒ අනුව කටයුතු කරනු ඇත.</p>	<p>ආදායම් බදු (සංශෝධන) පනත ප්‍රකාරව ආදායම් බදු ගණනය කිරීම හා ගෙවීම් කිරීම සිදු කළ යුතුය.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 19,671,760 ක අතිරික්තයක් වූ අතර, ඊට ප්‍රතිරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ උණනාවය රු. 231,197,596 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. 250,869,356 ක වර්ධනයක් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනය සඳහා පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාවේ තේ දලු විකුණුම් ආදායම හා අනෙකුත් ආදායම් තුළ ඇතුළත් වනු වල සහ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වෙනත් ආදායම් පිළිවෙලින් රු. 246,355,927 කින් හා රු. 20,537,781කින් වැඩිවීමත් විකුණුම් පිරිවැය රු. 92,553,133කින් අඩුවීමත් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

	2022 (රු)	2021 (රු)	වැඩි වීම / (අඩුවීම) (රු)
	-----	-----	-----
අයහාරය	1,070,663,514	845,341,718	225,321,796
අනෙකුත් ආදායම්	157,979,459	194,790,022	(36,810,563)

විකුණුම් පිරිවැය	934,986,055	1,027,539,188	(92,553,133)
පරිපාලන වියදම්	224,870,036	204,870,371	19,999,665
මූල්‍ය වියදම්	49,115,124	38,919,776	10,195,348

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ පසුගිය වර්ෂයේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය පිළිවෙලින් 0.21 : 1ක් සහ 0.19 : 1 වූ අතර ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය පිළිවෙලින් 0.19 : 1ක් සහ 0.15 : 1 ක් විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා පෙර වර්ෂයේ වෙළඳ හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂයන්හි වටිනාකම පිළිවෙලින් රු. 1,949,734,849ක් හා 1,640,065,683ක් වී ජංගම වගකීම් වටිනාකම ඉහළ ගොස් තිබීම, ජංගම වත්කම් හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතයන්හි පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) 2022 වර්ෂයේ දළ ලාභ අනුපාතය හා ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය පිළිවෙලින් සියයට 13ක් හා සියයට 2ක් වූ අතර පසුගිය වර්ෂයේදී දළ අලාභ අනුපාතය හා ශුද්ධ අලාභ අනුපාතය පිළිවෙලින් සියයට 22ක් හා සියයට 27ක් වූ බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී දළ හා ශුද්ධ ලාභ අනුපාතයන් පිළිවෙලින් සියයට 35කින් හා සියයට 29කින් වැඩි වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව 2022 වර්ෂයේදී අතිරේක හා සුළු බෝග හෙක්ටයාර් 34.50 ක් වගා කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද, ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාකාරකමක් වර්ෂය තුළදී සිදුකර නොතිබුණි.	2022 වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට ඇතුළත් කොට තිබූ, සුළු අපනයන හා වෙනත් බෝග හෙක්ටයාර් 34.50ක වගා කිරීමේ වැඩ සටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී ඇත.	ලභාකරගත හැකි ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කර ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස්කර එම අරමුණු වෙත ළඟාවීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව 2022 දී හෙක්ටයාර් 18ක දැව වගා කිරීමේ ඉලක්කයක් සංස්ථාව සතුව පැවතියද වර්ෂය අවසන්වන විට හෙක්ටයාර් 5ක පමණක් දැව වගාකර තිබුණු බැවින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව ප්‍රගතිය සියයට 28ක් පමණක් වී තිබුණි.	ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව, හෙක්ටයාර් 18 ක් වූ දැව වගා ව්‍යාපෘතියෙන් හෙක්ටයාර් 05 ක ප්‍රමාණයක් පමණක් කම්කරු භිහ්තාවය හේතු කොට ගෙන සිදු කිරීමට හැකි වී ඇත.	ලභාකරගත හැකි ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කර ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස්කර එම අරමුණු වෙත ළඟාවීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඇ) සංස්ථාව විසින් වර්ෂය තුළ රු. 2021/2022 වර්ෂවල රට තුළ පැන නැගී තිබූ ලභාකරගත හැකි මිලියන 89.66 ක් වැයකර ආර්ථික අර්බුදය සහ කොරෝනා වසංගතය ක්‍රියාකාරකම් කර ඇතුළත් කර යන්ත්‍රෝපකරණ නවීකරණ ගෙන, කර්මාන්තශාලා සඳහා යන්ත්‍රසූත්‍ර සහ අමු ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම කටයුතු හා අනෙකුත් නඩත්තු කටයුතු සිදු කිරීමට සැලසුම් සකස්කර එම අරමුණු වෙත කළ යුතු කළද රු. මිලියන 17.33 ක් වැයකර කර්මාන්තශාලා 02 ක කටයුතු පමණක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී අවසන් කර තිබුණි. එය මුළු ඇස්තමේන්තුගත වියදමෙන් සියයට 19 ක් පමණි.
- 2021/2022 වර්ෂවල රට තුළ පැන නැගී තිබූ ආර්ථික අර්බුදය සහ කොරෝනා වසංගතය හේතුවෙන් ආනයන සීමා පැණවීම හේතු කොට ගෙන, කර්මාන්තශාලා සඳහා යන්ත්‍රසූත්‍ර සහ අමු ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම තහනම් කිරීම් සහ සීමා කිරීම් හේතු කොට ගෙන 3 වන කාර්තුව වන විට, එම අයිතමයන් යටතේ, රු.මිලියන 2.10 ක ප්‍රමාණයක් වියදම් කොට තිබුණි. නමුත්, 2022 වර්ෂයේ අවසන් භාගය වන විට මෙම ආනයන සීමා ක්‍රමයෙන් ලිහිල්වීමත් සමඟම ගෝමර සහ කැලෑබොක්ක තේ කර්මාන්තශාලාවන් සඳහා රු.මිලියන 27 ක ප්‍රමාණයක් ඉහත අයිතමයන් යටතේ වියදම්කර, නවීකරණ කටයුතු සිදු කිරීමට හැකි විය. මෙය මුළු ඇස්තමේන්තුව හා සැසඳීමේදී සියයට 30 ක ප්‍රමාණයක් වනු ඇත.
- (ඈ) 2022 වර්ෂයේ රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවේ තේ අස්වැන්න කිලෝග්‍රෑම් 6,659,726 ක් වූ අතර එය ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රමාණය වූ කිලෝ ග්‍රෑම් 10,338,657 හා සැසඳීමේදී සියයට 36ක අඩුවීමක් වූ අතර 2021 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 21කින් පසුබෑමක් බව නිරීක්ෂණය විය. 2022 වර්ෂයේදී සංස්ථාවට අයත් සියලුම වතුයායන්වල තේ අස්වැන්න සියයට 10 සිට සියයට 35 දක්වා පරාසයක අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය.
- 2021 වර්ෂයේ පොහොර සහනාධාර ක්‍රමය යටතේ අප විසින් 2021 වර්ෂයේ සියළුම තේ වගාවන් සඳහා ඇස්තමේන්තුවෙන් 90% ට වැඩි පොහොර ප්‍රමාණයක් වගාවන් සඳහා යොදන ලදී. ඒ අනුව, එම වර්ෂයේ වැඩි දළ අස්වැන්නක ලබා ගැනීමට හැකි විය. නමුත්, 2022 වර්ෂයේ මූල භාගයේ දී රජය විසින් රට තුළ, රසායනික පොහොර භාවිතය ඉවත් කිරීමට තීරණය කරන ලදී. එහිදී, රසායනික පොහොර හිඟවීමත්, පොහොර මිල ඉතා අධික වීමත් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ ඉපයීම් වලින් පොහොර මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් යෙදවීමට දුෂ්කර විය. ඒ හේතුවෙන් සියළුම වතුයායන්වල අස්වැන්න සියයට 10 සිට සියයට 35 ක් දක්වා පරාසයක අඩු වී ඇත.
- (ඉ) 2022 වර්ෂයේදී බාහිර වැවිලිකරුවන් වෙත ලබාදී තිබූ භූමි ප්‍රමාණයෙන් තේ කිලෝග්‍රෑම් 1,006,605ක අස්වැන්නක් අපේක්ෂා කර තිබුණද සත්‍ය වශයෙන් ලබාගෙන තිබුණේ තේ කිලෝග්‍රෑම් 601,960 ක් පමණි. එය අපේක්ෂිත තේ අස්වැන්න හා සැසඳීමේදී සියයට 40ක අඩුවීමකි.
- 2022 වර්ෂයේ මූල භාගයේ දී රජය විසින් රට තුළ, රසායනික පොහොර භාවිතය ඉවත් කිරීමට තීරණය කරන ලදී. එහිදී, රසායනික පොහොර හිඟවීමත්, පොහොර මිල ඉතා අධික වීමත් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ ඉපයීම් වලින් පොහොර මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් යෙදවීමට දුෂ්කර විය. ඒ හේතුවෙන් සියළුම වතුයායන්වල අස්වැන්න සියයට 10 සිට සියයට 35 ක් දක්වා පරාසයක අඩු වී ඇත.
- බාහිර වැවිලිකරුවන්ගේ තේ අස්වැන්න ඉහළ නංවා ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

(ඊ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු. මිලියන 200ක අමාත්‍යාංශ ප්‍රදාන මගින් උනු උපයෝජිත ඉඩම් හෙක්ටයාර් 180 ක තේ පැළ 2,250,000 ක් සැකසීම හා සිටුවීම සඳහා සැලසුම්කර තිබුණද වර්ෂය අවසාන වන විට පැළ සිටුවීම සිදුකර තිබුණේ හෙක්ටයාර් 96.91 ක පමණි. ව්‍යාපෘතියේ මූලික සැලැස්ම අනුව සංස්ථාව විසින් තේ පැළ සකසා වගා කිරීමට සැලසුම් කළද තේ පැළ 1,079,172ක් බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් රු. මිලියන 28.18ක් වැයකර මිලදී ගෙන තිබුණු අතර 2023 සැප්තැම්බර් 30 වන විට හෙක්ටයාර් 146 ක පැළ සිටුවා අවසන් කර තිබෙන බව සංස්ථාවේ සභාපති විසින් විගණනයට වාර්තා කර තිබුණි.

උනු උපයෝජන ඉඩමේ තේ හෙක්ටයාර් 180ක් නැවත වගා කිරීම සඳහා රු. මිලියන 200ක් වැවිලි අමාත්‍යාංශය මගින් වෙන්කර තිබුණි. නමුත් ලැබී ඇත්තේ රු. මිලියන 178.64ක් පමණි. 2022.12.31 වන දිනට, පස සකසා සංරක්ෂණය සම්පූර්ණ කොට පැළ සිටුවා අවසන්කළ බිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 96.91 කි. මෙය සංශෝධිත භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 60 ඉක්ම වූ ප්‍රමාණයකි. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අමාත්‍යාංශය මගින් ලැබූ මුළු මුදල වන, රු.මිලියන 178.64 ක මුදලින් රු. මිලියන 126.92 ක් සංස්ථාව වෙත ලබා දී තිබුණේ 2022.11.14 දිනෙන් පසුවය. එබැවින්, මෙම ව්‍යාපෘතියේ වැඩ කටයුතු 2022 වර්ෂය තුළ නිම කිරීමට නොහැකි විය.

2023.09.30 දින වන විට මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සම්පූර්ණ පැළ සිටුවා අවසන් ඇති භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 146 කි. පැළ සිටුවීමට ඉතිරිව ඇති හෙක්ටයාර් 14.5 ක් වූ භූමි ප්‍රමාණයේදී පැළ සිටුවීම 2023.11.30 දින වන විට අවසන් කරනු ඇත.

ව්‍යාපෘතියේ මූලික සැලැස්මට අනුකූලව පැළ සැකසීම හා සිටුවීම මගින් අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.1 (ආ) ඡේදය අනුව අවම වශයෙන් වසර 03 ක කාලයකට අපේක්ෂිත ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු වුවද සංස්ථාව 2022 වර්ෂය සඳහා පමණක් ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම පිළියෙල කර තිබුණි.</p>	<p>2023 වර්ෂය සඳහා සකසන ලද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සහිතව වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත.</p> <p>2024 වර්ෂයේ සිට අවුරුදු 03 ක් ඉදිරියට (2024/2025/2026) ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු රැස්කරමින් පවතින අතර, එය සකස් කිරීමෙන් පසුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගෙන අමාත්‍යාංශය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස්කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.3.11 (අ) අනුව ජාතික තරඟකාරී ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාවලියට සහභාගී වන සියලුම ලංසුකරුවන් වෙතින් ලංසු සුරක්ෂණ ලබාගත යුතු වුවද ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවේ වතුයායන් 11ක් සඳහා තේ පැළ</p>	<p>තේ පැළ මිලදී ගැනීම සඳහා පවත්වන ලද ටෙන්ඩරයේදී ලංසු සුරක්ෂණ ලබා ගැනීම ප්‍රායෝගික නොවන බව තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් නිර්දේශ කොට ඇති අතර, එයට හේතු වශයෙන් බොහොමයක් තේ පැළ සැපයුම්කරුවන් මෙම ව්‍යාපාර</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුකූලව ලංසු සුරක්ෂණ ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු අතර ඊට පරිබාහිර ප්‍රායෝගික</p>

1,159,600ක් මිලදී ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදනයේදී ලංසු සුරක්ෂණ ලබාගෙන නොතිබීම නිසා ලංසුකරුවන් විසින් ලංසු ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හේතුවෙන් තේ පැළ 30,000ක් පමණක් මෙම ලංසු කරුවන්ගෙන් මිලදී ගෙන තිබුණි.

පවත්වාගෙන යන්නේ පුද්ගලික මට්ටමින් බවත්, තේ පැළ සැපයුම්කරුවන් සුළු පරිමාණ සැපයුම්කරුවන් වන බවත්, ලංසු සුරක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීමේ කටයුතු පිළිබඳව ඇති අනවබෝධය නිසා සංස්ථාව සුරක්ෂණ ඉල්ලුම් කළේ නම් ඔවුන් හට ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමේ අවස්ථාව අහිමි විය හැකි බවත්, නිරීක්ෂණය කොට ඇත.

ගැටළු සඳහා විකල්ප භාවිතා කළ යුතුය.

(ඇ) වලඟන්දුව රාජ්‍ය වතුයායේ තේ පැළ සිටුවීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදනයේ පුවත්පත් දැන්වීම අනුව අක්කර 20 ක භූමි ප්‍රමාණයක එම කාර්ය සිදුකිරීමට සැලසුම්කර තිබුණද ටෙන්ඩරය පිරිනමන අවස්ථාවේදී අක්කර 15 ක භූමි ප්‍රමාණයක්ද කේෂ්ත්‍ර පරික්ෂාවෙන් පසු අක්කර 08 ක භූමි ප්‍රමාණයක්ද තේ වගාවට සුදුසු බව නිර්දේශකර කිරීම තුළින් ප්‍රසම්පාදනයේ මූලික අදියරේදී අවශ්‍ය භූමි ප්‍රමාණය නිසි පරිදි හඳුනාගෙන ප්‍රසම්පාදනයට පෙර සුදානමක් නොතිබුණ බැවින් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3.1 අනුව ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වයේ වගකීම් පැහැර හැර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම ලංසුකරු තෝරාගැනීමේදී අඩුම මිලගණන් ඉදිරිපත්කර තිබුණු ලංසුකරු තෝරාගෙන තිබුණු නමුත් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3.12.2 ප්‍රකාරව පූර්ව සුදුසුකම් පරික්ෂා කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණු බැවින් 2022 නොවැම්බර් 19 සිට මාස දෙකකින් අක්කර 08ක පැළ සිටුවා අවසානකළ යුතු නමුත් 2023 ඔක්තෝබර් අවසන් වන විට අක්කර 06ක පමණක් තේ පැළ සිටුවා අවසන් කර තිබූ අතර ඉතිරි අක්කර 02හි භූමි සැකසීම පමණක් ආරම්භ කර තිබුණි.

වලඟන්දුව වතුයායේ අක්කර 20 ක භූමි ප්‍රමාණයක තේ පැළ සිටුවීමට සැලසුම් කර අක්කර 15 ක බිම් සැකසීමට කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කල පසුව සාමාන්‍යාධිකාරීගේ ප්‍රධානත්වයෙන් තේ මණ්ඩලයේ සහ තේ පර්යේෂණායතනයේ නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පැවති නිරීක්ෂණ වාරිකාවේදී අක්කර 08 ක පමණක් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීරණය විය. ඒ අනුව, 2023 අප්‍රේල් වන විට අක්කර 06 ක භූමිය සකසා අවසන් අතර මේ වන විට ඉතිරි අක්කර 02 ක ප්‍රමාණය බිම් සැකසීම ආරම්භ කොට ඇත. ආයතනයේ පැවති මූල්‍ය තත්වයේ ගැටළුව නිසාවෙන් කොන්ත්‍රාත්තුව ලබා දීම ප්‍රමාද වී ඇත.

පූර්ව ප්‍රසම්පාදන කාර්යයන් විධිමත් පරිදි සිදු කිරීමට හා ව්‍යාපෘති කටයුතු කඩිනමින් හා කාර්යක්ෂමව අවසන් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඈ) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.3.11 හා 5.4.8 ට අනුකූල නොවන පරිදි රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවේ කැලෑබොක්ක තේ කර්මාන්ත ශාලාවේ Furnace යන්ත්‍රය අලුත්වැඩියා කිරීමට අදාළ රු. මිලියන 1.435ක ප්‍රසම්පාදනයේදී ලංසු සුරක්ෂණයක් හා කාර්යසාධන සුරක්ෂණයකින් තොරව ගිවිසුම්ගතවී තිබුණි.

මෙම කාර්යය සිදුකිරීමට Tirma Holdings ආයතනය තේරී පත්වීමෙන් පසු ඒ අවස්ථාව වන විට රට තුළ පැවති ආර්ථික ගැටලුකාරී තත්වය හේතුවෙන් ඔවුන් විසින් ලංසු සුරක්ෂණයක් හෝ කාර්ය සාධන සුරක්ෂණයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අකමැති වූ බැවින් කළමනාකාරීත්වයේ අනුමැතිය සහිතව ලිඛිත ගිවිසුමකට එලඹ කැලෑබොක්ක

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුකූලව අලුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා ලංසු සුරක්ෂණයක් හා කාර්යසාධන සුරක්ෂණයක් ලබාගත යුතුය.

තේ කර්මාන්තශාලාවෙහි Furnace යන්ත්‍රය අලුත්වැඩියා කිරීම කටයුතු සිදු කරන ලදී. වතුයායන්හි සිදු කරනු ලබන අලුත්වැඩියා කිරීම් කටයුතු වලදී එම කාර්යය නිසි පරිදි ඉටු වූ බවට වතු අධිකාරී විසින් සිදු කරනු ලබන නිර්දේශය මත සාමාන්‍යාධිකාරී වරයාගේ අනුමැතිය යටතේ ගෙවීම් කටයුතු සිදු කිරීම නිසි ක්රමවේදයට අනුව සිදු කොට ඇත.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2021 නොවැම්බර් 18 දිනැති අංක 2021/01 දරන පොදු ව්‍යාපාර සඳහා යහපාලන මාර්ගෝපදේශ ඡේද අංක 3.2 ප්‍රකාරව කිසියම් තනතුරකට බඳවා ගැනීම සඳහා තිබිය යුතු අධ්‍යාපන සහ අනෙකුත් සුදුසුකම් ඇතුළත් කර සකස් කරන ලද බඳවාගැනීම් හා උසස්කිරීම් පරිපාටිය මේ දක්වා අනුමත කර නොතිබුණි.</p>	<p>වර්තමානයේ සංස්ථාව සඳහා සකස් කරන ලද බඳවා ගැනීම් හා උසස් කිරීම් කාර්යය පටිපාටිය රේඛීය අමාත්‍යාංශය මගින් 2021 මාර්තු මස කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට අනුමැතිය පිණිස යවා ඇත. එය නැවත සංශෝධනය කර 2022 ජනවාරි සහ 2023 මැයි මස රේඛීය අමාත්‍යාංශය මගින් කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කර ඇත. ඉන් අනතුරුව නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (පාලන/මානව සම්පත්) විසින් දුරකථන සාකච්ඡා පවත්වා කඩිනමින් අනුමත කර දීමට කටයුතු කරන ලෙස කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉල්ලීම් කර ඇත.</p>	<p>බඳවා ගැනීම් හා උසස්කිරීම් කාර්ය පරිපාටිය කඩිනමින් අනුමත කරවා ගැනීමට සංස්ථාව විසින් කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) 2018 ජූලි 18 දිනැති අංක 3/2018 දරන කළමනාකරණ සේවා චක්‍රලේඛයේ II ඡේදය ප්‍රකාරව කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ව අනුමැතියකින් තොරව හා අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය තුළ නොමැති පරිපාලන සහකාර, වැඩ සුපරීක්ෂක, සහකාර ගණකාධිකාරී හා කාර්යාල කාර්ය සේවක තනතුරු 04 සඳහා පත්වීම් ලබාදී එම නිලධාරීන් සඳහා සමාලෝචන වර්ෂයේ දී රු. මිලියන 2.66 ක වියදමක් දරා තිබුණි.</p>	<p>පරිපාලන සහකාර, වැඩ සුපරීක්ෂක - ප්‍රධාන කාර්යාලය, සහකාර ගණකාධිකාරී සහ කාර්යාල කාර්ය සහායක -ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය යන තනතුරු 04 සඳහා, 2017 වර්ෂයට පෙර ලබා දුන් පත්වීම් වන අතර 2017 වර්ෂයේදී කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙහි අනුමැතිය ලබා ගැනීමේදී අතපසුවීමකින් මෙම තනතුරු සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමක් සිදු කර නොමැත. එසේම, මෙම තනතුරු පෞද්ගලික වන සේ අනුමත කර ගැනීම සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශය මගින් 2022.10.18 හා 2023.03.15 දිනයන්හි ජාතික වැටුප් කොමිෂන් සභාව වෙත අනුමැතිය සඳහා යොමු කර ඇත. මේ දක්වා වැටුප් කොමිෂන් සභාවෙන් හෝ කළමණාකාර සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පිළිතුරක් එවා නොමැති බැවින් නැවත සිහි කැඳවීම් ලිපියක් යොමු කරන බව අමාත්‍යාංශය විසින් දන්වා ඇත.</p>	<p>යොමුගත චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව පූර්ව අනුමැතිය මත නිලධාරීන් බඳවා ගැනීම හා ගෙවීම් කිරීම සිදුකළ යුතුය.</p>